

ELS ANYS

60^A ITÀLIA

Itàlia sempre ha estat un país on la intel·lectualitat ha llançat desafiaments al seu públic per provocar i despertar-lo d'una letargia acomodaticia. La convulsa i peculiar història d'aquest país dóna per a molt i **Rossellini**, **Fellini**, **Visconti** o **Pasolini** no es queden amb interpretacions oficials i donen la seva pròpia visió de la societat o del que els agradaria que fóra. Reflecteixen sempre els més necessitats o donen compte de les injustícies i contradiccions. Després de la pel·lícula que inaugura l'anomenat neorealisme, *El lladre de bicicletes*, de **Vittorio de Sica**, el reflex dels desfavorits serà constant. Els homosexuals també seran part d'aquesta societat injustament tractada. En el cas de Visconti o Pasolini hi haurà una sensibilitat particular cap a aquest tipus de personatges o cap a actituds obertes relatives al sexe per la senzilla raó d'haver-lo viscut en persona. Pasolini en concret va viure obertament la seva homosexualitat, i de Visconti es té notícia de diversos episodis amb homes, si bé no va ser mai estrictament gai.

Els homosexuals secundaris en films italians pul·lulen entre els nombrosos personatges de les produccions corals i no són ni més ni menys ridículs que uns altres, ni se salven tampoc d'una certa crítica, és a dir, el tractament és paritari. Ja apareixia una secundària lesbiana

a *Roma, città aperta* (Roma, ciutat oberta, 1945), de **Roberto Rossellini**, i per la delirant *La dolce vita* (1960), de **Federico Fellini**, un personatge transvestit que prediu apocalípticament un món futur on tothom serà homosexual.

Del mateix Fellini tenim una producció a la qual se li solen destinar capítols sencers en llibres dedicats al cinema gai. Es tracta de *Fellini's Satyricon* (Satiricón, 1969) que duu el seu nom en el mateix títol per problemes de patents. L'obra està basada en l'antiga novel·la de **Petronio**, un grec que va escriure dintre de l'àmbit de l'imperi romà i que descriu la peripècia d'un noi entre els carrers de Roma, amb diversos episodis, bàsicament sexuals, per termes, mercats i altres llocs públics de la ciutat. La pel·lícula en realitat recull el tema principal i li serveix a Fellini d'excusa per plasmar la seva pròpia visió de l'antiguitat com ho féu amb la Roma moderna a l'esmentada *La dolce vita*. Alguns personatges més identificablement homosexuals se semblen una miqueta a l'estereotip de marieta afectat dels 40 o 50. L'aire d'orgia ininterrompuda en aquesta obra tan barroca és extenuant, però la crítica segueix mantenint-la com a pel·lícula de culte.

Bernardo Bertolucci compon també una obra amb un personatge ambigu,

«Itàlia sempre ha estat un país on la intel·lectualitat ha llançat desafiaments al seu públic»

Il conformista (El conformista, 1969), i **Luchino Visconti**, que ens deixarà unes quantes obres amb protagonistes homosexuals durant la següent dècada dels 70 (*Mort a Venècia* o *Lluís II de Baviera*), comença a esbossar personatges transvestits i escenes ambigües secundàriament en *La caduta degli dei* (La caiguda dels déus, 1969). En ella comença a destacar l'actor **Helmuth Berger**, posteriorment protagonista encarnant a l'esmentat rei bavarès, i del qual es diu que va poder ser amant ocasional del mateix director durant l'etapa de treball conjunt. Comentaris a part es mereix **Pier Paolo Pasolini**, i per això li dedicarem el següent capítol en solitari. *

La Dolce Vita, de Federico Fellini